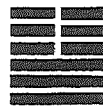

NOVADNIEKS

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

● OTRDIENA, 2010. GADA 14. SEPTEMBRIS ● Nr. 68 (8051) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,40

ISSN 1407-9321

**NENOKAVĒJIET
ABONĒT
«NOVADNIEKU»**

oktobrim un
pārējiem mēnešiem
līdz gada beigām!
Modernizētajās
«Latvijas Pasta» nodaļās
to var izdarīt līdz
25. septembrim,
pārējās pasta nodaļās
un pie pastniekiem
līdz 20. septembrim,
«Novadnieka»
redakcijā
Brīvības ielā 14,
Preiļos, un interneta
mājas lapā
www.novadnieks.lv
sadaļā «Abonēšana» —
līdz 20. septembrim.

Dubna iet bojā,
bet valsts iestādes
atkrāsās

3. lappusē

Preiļieši diskutēja
par savu un valsts
nākotni Eiropā

4. lappusē

Aglonas vidusskolā
mācību gads
uzsākts nedēļu
vēlāk

7. lappusē

Senākā koka ēka Preiļos dzīvo

● Īpašnieka rūpes par senās ēkas atjaunošanu tās sākotnējā izskatā vainagojušās panākumiem. Viesu nams «Pie Pliča» tagad ir iecienīta atpūtas vieta vietējiem iedzīvotājiem, te nāk ekskursanti, te top romantiskas kāzu fotogrāfijas. Kaut gan objekts nav iekļauts valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, tieši šeit risinājās Eiropas kultūras mantojuma dienu Preiļos galvenais pasākums. Foto: S.Berezovska

Viesu nams «Pie Pliča»
Preiļos Eiropas kultūras
mantojuma dienu ietvaros
bija viens no tiem objektiem
Latgalē, kur plivoja
svētku karogs.

Kā liecina Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas informācija, viesu mājas ēka ir senākā, bet vienlaikus arī vislabāk saglabātā koka guļbūve Preiļu pilsētā. Tā celta ap 1800. gadu. Agrāk ēka piederējusi Livonijas ordeņa vasaļu grāfu Borhu dzimtai, viens no kuriem pēc savas nāves atstājis testamentu, lai šajā mājā ierīkotu slimnīcu. Tā 1859. gadā Preiļos tika atvērta pirmā slimnīca un šajā vietā darbojās līdz 1993. gadam. Pēc tam tā stāvēja tukša un netika apsaimniekota.

1999. gadā ēka kļuva par Igora Pliča īpašumu un tika renovēta. Uzņēmēja mērķis — izveidot tajā viesu māju — piepildījies. 2001. gada oktobrī viesu māja «Pie Pliča» vēra savas durvis apmeklētājiem, bet kopš 2004. gada tā piedāvā arī naktsmitņu pakalpojumus.

Viesu namā apskatāma saimnieka Latgales reģionā savāktā sadzīves priekšmetu un citu seno laiku lietišķo kolekcija. I.Pličs par katru priekšmetu var pastāstīt — kā tas te nonācis un kam savulaik piederējis. Pagalmā atrodas īpašnieka būvētā ceļmalas kapela — mazākais lūgšanu nams Latvijā. Tā durvis ir atvērtas ikvienam ceļniekam, tūristam un vietējam iedzīvotājam, kā arī pieejams cilvēkiem invalīdu ratiņos.

Lai gan šī ēka nav iekļauta valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarak-

stā, tā apliecina mūsdienu cilvēku entuziasmu pieņemt savdabīgu izaicinājumu — uzņemties rūpes par seno celtni un veikt pirmā koka nama atjaunošanu Preiļos sabiedriskām vajadzībām, atpūtai, estētikas un kultūras baudīšanai, neraugoties uz to, ka agrāk te bijusi slimnīca, vieta, kas daļai cilvēku apziņā asociatīvi saistās ar sāpēm, slimību un nāvi. Šajā gadījumā gan ēka, gan cilvēku apziņa saņēmusi absolūti pozitīvu impulsu. Gan veicot atjaunošanu, gan telpās izvietojot reģionam raksturīgās seno laiku lietišķas, tiek ne tikai radīta pievienotā vērtība cilvēka dzīves telpai plašākā izpratnē, bet arī izglābtas vērtības nākamajām paaudzēm.

Turpinājums 8. lappusē.

Atbalstīti ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstības projekti Pelēču un Prikuļu ciemos

Ši gada septembra sākumā Vides ministrija ir atbalstījusi Preiļu novada domes jūlijā iesniegtos projektus «Ūdenssaimniecības attīstība Preiļu novada Prikuļu ciemā» un «Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība Preiļu novada Pelēču ciemā», informē Preiļu novada domes sabiedrisko attiecību speciālists Jānis Vaivods. Līdz ar to šo projektu realizēšanai tiks piešķirts Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzfinansējums un jau tuvākajā laikā varēs uzsākt to realizāciju. Plānots, ka būvdarbi abos ciemos norisināsies 2011. gada pirmajos trīs ceturkšņos.

Projekta ietvaros Prikuļu ciematā paredzēta artēziskās akas rekonstrukcija, esošo ūdensapgādes cauruļvadu rekonstrukcija (2165 m garumā), jaunu bioloģisko attīrīšanas iekārtu izbūve un vecās stacijas demontāža, jaunas kanalizācijas sūkņu stacijas izbūve, kanalizācijas cauruļvadu rekonstrukcija (125 m) un jaunu pašteces cauruļvadu izbūve (2635 m).

Pelēču ciematā paredzēta artēziskās akas rekonstrukcija, ūdensapgādes cauruļvadu rekonstrukcija (2993 m) un jaunu cauruļvadu izbūve (397 m), jaunas kanalizācijas sūkņu stacijas izbūve un esošās rekonstrukcija, kanalizācijas cauruļvadu rekonstrukcija (627 m) un jaunu cauruļvadu izbūve (1234 m), jaunu spiedvadu izbūve (238 m), jaunu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izbūve, nodrošinot notekūdeņu attīrīšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Projektu realizācijas rezultātā abos ciemos tiks uzlabota ūdensapgādes kvalitāte, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas kvalitāte, kā arī tiks paplašināta gan ūdensapgādes, gan notekūdeņu savākšanas pakalpojumu pieejamība.

Projekta «Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība Preiļu novada Pelēču ciemā» realizācijas kopējā summa sastāda Ls 367 492,73, bet projektam «Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība Preiļu novada Prikuļu ciemā» Ls 372 365,40. 85% no projektu attiecināmajām izmaksām sedz ERAF, bet pārējais ir pašvaldības līdzfinansējums.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Dombrovskis aicina Poliju investēt Latgalē

10. septembrī Rīgā notika Polijas prezidenta Komorovska tikšanās ar Baltijas valstu prezidentiem, pēc tikšanās prezidenti piedalījās Latvijas Transatlantiskās organizācijas rīkotajā "Rīgas konference 2010". Visu četru valstu augstākās amatpersonas Rīgas konference piedalījās diskusijā "Baltijas jūras reģions pēc krīzes: Kas tālāk?", kur tika pārrunāti reģiona stabilitātes un tālākās attīstības jautājumi, ekonomiskās izaugsmes potenciāla jautājumi un starpvalstu enerģētikas projekti, arī sadarbība ar Krieviju. Savukārt 11. septembrī par godu Latvijas un Polijas karavīru kopīgā cīņā par Latgales atbrīvošanu 1920. gadā 90. gadskārtas svinībām Daugavpili apmeklēja Latvijas Valsts prezidents Valdis Zatlers un Polijas Valsts prezidents Komorovskis.

11. septembrī notikušo Polijas prezidenta un Latvijas premjera darba brokastu laikā Dombrovskis aicināja Polijas uzņēmumus investēt Latgales attīstībā, pamatojot to ar Polijas vēsturiskajām saitēm ar Latgali. Tāpat amatpersonas vienojās par nepieciešamību veicināt Daugavpili un Rēzeknes sadarbību ar Polijas pašvaldībām. Dombrovskis augstu novērtēja aktīvās divpusējās attiecības, kas balstītas uz abu valstu kopējām vērtībām, mērķiem un vēsturisko sadarbību, piemēram, Latgales brīvības atgūšanā 1919. gadā.

Žurnālists Lapsa draudu dēļ plāno pamest valsti

Kā ziņots, 8. septembrī Lapsa iepazīstināja ar grāmatu "Sofera dēls minhausens", bet augustā "Baltic Screen" laida klajā Aivara Lemberga dzīvei un darbiem veltīto rokasgrāmatu "Kā nozagt miljardu". Iepriekš Lapsa ir sarakstījis arī grāmatu "Pareks krahs: neļūgā, nelgas un noziedznieki", kā arī grāmatu par politiķi Andri Šķēli "Kampējs. Stāsts par Andri Šķēli un vērdu". Ceturtdien, 9. septembra vakarā, izteikti draudi žurnālistam, tāpēc Lapsa vērsies Drošības policijā un uz laiku slēdzis vairākas uzturētās interneta lapas, 12. septembrī ziņoja Latvijas Televīzijas raidījums "De facto". "Es pats acimredzot arī atbilstoši rekomendācijām droši vien līdz šim 3. oktobrim vismaz uz kādu laiciņu pametišu šo valsti," teica Lapsa. Drošības policijas pārstāvji lūguši Lapsam publiski nestāstīt, kā tieši notika draudu izteikšana. Par to, kādus spēkus pārstāvējuši draudu izteicēji, Lapsa izvairās runāt, jo versiju esot daudz: "Varbūt tiešām nervi vairs netur un ir pēdējās nedēļas, un vai nu kādam politiķu kungam ir pavisam slikti, vai ir kaut kādi pakalpiņi un mazie gariņi, kuriem gribas kaut kā izkalpoties un ielikt savu artavu, kā nu viņi to spēj. Viss kas var būt." Jautāts, vai viņam izteiktie draudi saistīti ar kādu konkrētu politisko spēku, Lapsa atzīst, ka viņu šajā valstī nekas vairs nepārsteidzot, jo "tās prasības, kas tur izteiktas, bija ļoti konkrēti un skaidri attiecināmas uz manu darbību, kas ir saistīta ar jautājumiem par mūsu bijušajiem, esošajiem un nāmajiem politiķiem."

Pusgadā Latvijā noslēgtas 2876 laulības

Šogad Latvijā līdz 30. jūnijam noslēgtas 2876 laulības un aptuveni trešdaļa no tām — 1001 — noslēgtas Rīgā, liecina Centrālās statistikas pārvaldes dati. Otrajā vietā pēc noslēgto laulību skaita ir Daugavpils ar 174 laulībām, bet trešajā — Liepāja ar 126 noslēgtām laulībām. Tālāk seko Jūrmala (79), Ventspils (68), Jelgava (59), Rēzekne (45), Jēkabpils (37) un Valmiera (30).

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pastūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».
Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),
65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),
65307058, 65307059 (žurnālistiem). Fakss 65307057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Lai krakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Lai kraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.
Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Lai kraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

*Laiks ir mirāža, kas laimes brīdī saraujas,
bet ciešanās kļūst bezgalīgs.*

R. Oldingtons

Uzņēmēji varēs nemaksāt nodokli par darījumu partneru nesamaksājamiem rēķiniem

Uzņēmēji turpmāk varēs samazināt ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamo ienākumu, ja nav saņemta atbildība par sniegtajiem pakalpojumiem un piegādātajām precēm. Šādas izmaiņas likumā "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 7. septembrī konceptuāli atbalstīja Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija.

Grozījumi nosaka, ka uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājs uz trīs gadiem varēs atlikt nodokļa nomaksu, ja viņam izveidojušies nedrošo parādu uzkrājumi, un par to būs jāinformē parādnieks. Šādi uzkrājumi nedrīkstēs pārsniegt 20 procentus no ienākuma, ko apliek ar nodokli. Ja trīs gadu laikā parādi netiks atgūti vai norakstīti izmaksās, apliekamais ienākums būs jāpalielina.

Grozījumi arī nosaka, ka nodokļa maksātājam, kurš sešu mēnešu laikā nebūs norēķinājis par saņemtajām precēm un pakalpojumiem, ar uzņēmumu ienākuma nodokli aplieka-

mais ienākums būs jāpalielina par parāda summu.

Izmaiņas likumā ļaus palielināt uzņēmēju brīvos naudas līdzekļus un novērsīs situāciju, kad nesāņemtā atbildība par nosūtītajām precēm un sniegtajiem pakalpojumiem veido ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamu ienākumu. Jaunā kārtība skars apmēram 72 tūkstošus uzņēmumu — gan ienākuma nodokļa maksātājus, kuriem veidosies nedrošo parādu uzkrājumi, gan tos, kuri savlaicīgi nenorēķinās par saņemtajām precēm un pakalpojumiem, liecina Finanšu ministrijas veiktie aprēķini.

Jaunais regulējums stāsies spēkā 2011. gada 1. janvārī un attieksies uz parādiem, kas veidosies no 2011. līdz 2013. gadam.

Grozījumi likumā "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" Saeimā tiks virzīti kā steidzami, un pirmais lasījums plānots 16. septembrī, savukārt galīgais lasījums — 30. septembra Saeimas sēdē, informē Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas priekšsēdētājs Guntis Bērziņš.

Pedagogu atalgojuma sistēma un finansējuma nosacījumi šajā mācību gadā nav mainīti

Saskaņā ar spēkā esošajiem Ministru kabineta (MK) noteikumiem visas pašvaldības Izglītības un zinātnes ministrijā (IZM) līdz 6. septembrim ir iesniegušas datus par skolēnu skaitu katrā klašu grupā un skolu īstenojamā izglītības programmām. IZM šo informāciju ir apkopojusi un tuvāko dienu laikā tiks sagatavots MK rīkojuma projekts par mērķdotāciju sadalījumu pašvaldībām pedagogu darba samaksai. Finansējuma nosacījumi un termiņi šajā gadā netiek mainīti un pedagogu atalgojumu saņems ierastajā laikā, ziņo Izglītības un zinātnes ministrijas Komunikācijas nodaļa.

IZM pauž neizpratni par Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības izplatīto paziņojumu, ka normatīvo aktu trūkuma dēļ novadu pašvaldības nevar noteikt pedagogu darba samaksu un tāpēc netiek apstiprinātas tarifācija.

Pedagogu algas tiek aprēķinātas saskaņā ar MK 2009. gada 28. jūlija noteikumiem nr. 836 "Pedagogu darba samaksas noteikumi", bet mērķdotāciju sadali regulē MK 2009. gada 22. decembra noteikumi nr. 1616 "Kārtība, kādā aprēķina un sadala valsts budžeta mērķdotāciju pašvaldību un privātajām izglītības iestādēm bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksai un pašvaldību vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai".

2010./2011. m. g. pedagogu atalgojums par vienu līkmi nemainās. Bet, tā kā skolēnu skaits šajā mācību gadā ir samazinājies par aptuveni 8000, bet finansējuma apmērs nemainās, skolām šajā mācību gadā būs lielākas iespējas īstenot dažādus atbalsta pasākumus.

PTAC un ECC Latvia aicina uzmanīties, piekrītot saņemt Helvetia Apotheke izplatītās preces

Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (PTAC) un Eiropas Patērētāju informēšanas centrā (ECC Latvia) saņemtas vairāku patērētāju sūdzības par Horvātijas kompānijas Helvetia Direct Marketing D.O.O. darbību, piedāvājot patērētājiem iegādāties uztura bagātinātājus, novājēšanas līdzekļus un citus preparātus. Pēc patērētāju sniegtās informācijas, uzņēmums piedāvājuma izteikšanas brīdī nav sniedzis nepārprotamu informāciju, ka, piekrītot saņemt preci, tiek slēgts līgums, kā arī patērētājiem ir problēmas ar preces atpakaļ nosūtīšanu.

Saskaņā ar PTAC un ECC Latvia rīcībā esošo informāciju, Helvetia Direct Marketing D.O.O. jeb Helvetia Apotheke, savus preparātus izplata, piedāvājot patērētājiem preces pa tālruni, kā arī interneta vietnē www.helvetia.lv. Sūdzības minēts, ka patērētājiem telefonsarunā nav sniegta skaidra informācija par līguma slēgšanu. Tāpat patērētājam, kurš piekritis saņemt preci, nav iespējams atteikties no tās turpmākas saņemšanas.

Saskaņā ar PTAC un ECC Latvia rīcībā esošo informāciju, uzņēmums Helvetia Direct Marketing D.O.O. ir reģistrēts

Horvātijā, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts, līdz ar to ne PTAC, ne ECC Latvia nav iespējams veikt nepieciešamās darbības pastāvošo sadarbības sistēmu ietvaros.

PTAC un ECC Latvia aicina patērētājus būt ļoti uzmanīgiem un, pirms piekrist saņemt preci vai pakalpojumu, noskaidrot pilnu informāciju par preci, preces cenu un uzņēmumu. Ja tiek piedāvāts saņemt "iepažinātās precis" vai kādu vilinošu dāvanu, jānoskaidro, vai konkrētā prece tiešām būs bez maksas un vai, piekrītot saņemt preci, netiek slēgts līgums par turpmāku maksas sūtījumu saņemšanu.

Ja patērētājs uzskata, ka nav pasūtījis preci, tad viņa pienākums nav to pieņemt un veikt samaksu. Ja pret patērētāju minētajā gadījumā tiek vēsta parāda piedziņa, tad patērētāja pienākums ir informēt parādu piedzinēju, ka pasūtījums netika veikts. Šādā gadījumā parāda piedzinēja pienākums ir pierādīt pretējo.

I.Žunde,

Patērētāju tiesību aizsardzības centra
Patērētāju informēšanas un komunikāciju
daļas vadītāja

Lappusi sagatavoja T.Elste

ATGRIEŽOTIES PIE PUBLICĒTĀ

Kad vadzis pilns, tas lūst

Valsts iestādes atrakstās

«Novadnieks» jau informēja (06. 08. 10.) par situāciju ar ilgstošiem Dubnas plūdiem Vārkavas novadā, kā rezultātā zem ūdens atrodas palienu pļavas un ganības, bet zemes īpašniekiem līdz ar to apdraudētas iespējas saņemt Eiropas subsīdijas, jo zemes platībām jābūt noganītām vai nopļautām. Zem ūdens Vārkavas novadā atradās apmēram 100 hektāri lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Kritiska situācija izveidojās jūlija vidū pēc jūnija lietavām. Upe ir aizaugusi, gadu gadiem nav izplautas ūdenszāles, tajā sagāzušies koki, kritālas, plūdi sanesuši zarus un citas drāzas. Straumes nosprostojuma dēļ sastāvējušajā ūdenī gāja bojā zivis. Novada domes sēdē situācija tika izskatīta, pašvaldība ar vēstulēm vērsās vairākās valsts iestādēs. Upes oficiālais īpašnieks ir valsts SIA «Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi». No institūcijām ir saņemtas vēstules, ar kuru saturu šeit iepazīstinām.

Dubnas īpašnieki — SIA «Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi» (turpmāk tekstā ZMNĪ) snieguši atbildi par upes garumu, reljefu un pietiekām. «Dubna ir viena no lielākajām Daugavas pietiekām, tās kopgarums 114,113 km, regulētais posms 71,72 km, sateces baseins 2785,4 km². Upe iztek no Carmina (Carmaņa) ezera un pie Livāniem ietek Daugavā.» Un tā tālāk. Gan par Dubnas pietiekām, gan par to, ka vasarā un rudens periodā upes gultnē attīstās ūdensaugi, kuri traucē brīvu tecē, gan par to, ka pēc lietusgāzēm upe iziet no krastiem. Jādomā, ka novada deputātiem, kā arī upei tuvo zemes gabalu īpašniekiem visas šīs lietas pirms tam «nebija» zināmas. Vēstules nobeigumā teikts, ka Dubnas lejasgalā esošā Straumes HES darbība upes līmeni būtiski neietekmē, ko rādot arī 27. jūlijā veiktais ūdens līmeņa mērījums, kas atbilstot Straumes HES ekspluatācijas noteikumiem.

«Pamatojoties uz iepriekšminēto, Dubnas upes renovācija neattaisnos ieguldītos līdzekļus, jo neuzlabos esošo situāciju» — ar šādu atzinumu beidzas Dubnas īpašnieku atbilde, kaut gan no teksta tā arī nav skaidrs, ko autors, SIA valdes loceklis S. Zikins, ņēmis par pamatu šādam apgalvojumam.

Savukārt Valsts Vides dienesta Daugavpils reģionālā pārvalde, kurā Vārkavas novada dome griezās ar vēstuli un puda bažas par sliktu ūdens kvalitāti, tā smakošanu, zivīm un par iespējamo infekciju izplatīšanos, iepriecināja Vārkavas novada domi ar paziņojumu, ka vārkaviešu vēstule pārsūtīta arī VA «Latvijas infektoloģijas centrs» un Valsts Vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldei.

Bez tam par vidi atbildīgais dienests paziņojis, ka vienlaikus ar vārkaviešu vēstuli saņemtas Livānu novada Rožupes pagasta iedzīvotāju un Livānu novada domes sūdzības par zivju slāpšanu Dubnā. 10. augustā organizēta upes apsekošana Dubnas posmā no Daugavpils novada Višķu pagasta Špoģu ciema līdz Livānu novada Rožupes pagasta apdzīvotai vietai «Stari». Veikti skābekļa daudzuma mērījumi upē. Vēstulē minēti arī paraugu, kas ņemti četrās vietās, rezultāti. Tomēr no skaitļu nosaukšanas nekļūst skaidrs, cik pozitīvi vai negatīvi tie ir un kāds skābekļa daudzums ir norma.

Vēstule no Valsts Vides dienesta Daugavpils reģionālās pārvaldes beidzas ar paziņojumu, ka pārvalde par situāciju Dubnas upē paziņojusi Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldei un lūgusi novērtēt uz Dubnas esošo HESu iespējamo negatīvo ietekmi uz zivju resursiem.

Pie reizes, lai noskaidrotu, vai zivju slāpšanu nav izraisījusi notekūdeņu at-

● Dubna daudzu gadu laikā ir aizaugusi, ar nekoptām krastmalām, un tas pēdējā laikā rada neprognozētus plūdus.

tīrīšanas iekārtu (kas notekūdeņus novada Dubnas upē) darbības traucējumi pēc 8. augusta vētras Latgalē, apzināta situācija un pieprasīti paskaidrojumi no šo iekārtu operatoriem. Tomēr secināts, ka zivju slāpšanā notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbība nav vainojama.

Valsts Vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde Vārkavas novada domei atsūtījusi vēstuli ar secinājumu, ka SIA «Mežrozītes HES», lietojot Straumes HES ūdenskrātuves ūdeni elektroenerģijas ražošanai, nav pārkāpusi ūdens resursu lietošanas atļaujā noteikto. Straumes HES nav ietekmējis zivju slāpšanu Vārkavas novada teritorijā. Upes augštecē esot HES kaskāde aiz Kalupes un Višķu ezeriem, bet sūdzības par mirušām vai slāpstošām zivīm šajos ezeros neesot saņemtas. «Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes rīcībā nav informācijas par to, kāpēc Vārkavas novadā augusta mēneša sākumā ūdens līmenis Dubnas upē turpināja celties un palienu pļavas applūda. Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde neveic šādas ekspertīzes un nav kompetenta sniegt šādus atzinumus.» Tā ir pēdējā rindkopa virs pārvaldes direktora pienākumu izpildītāja F.Klāģiņa paraksta.

Bet Latvijas Infektoloģijas centrs vārkaviešus iepriecināja ar rakstiņu par infekcijas slimību profilaksi un ieteikumu nepeldēties Dubnā, slēgt peldvietas, nenorīt upes ūdeni un nemērcēt tajā seju, utt., kā arī ar veselū virkni padomu higiēnas ievērošanai.

Nevienā no Vārkavas novada domē saņemtajām vēstulēm nebija atbildes uz pašu galveno jautājumu, — ko darīt šajā situācijā, kā tikt galā ar plūdiem un kā izvairīties no nākamajiem.

Naudas upes sakopšanai valstij neesot

Situācija ar Dubnu bija aprakstīta arī «Latvijas Avīzē». Te valsts iestāžu pārstāvji vienaldzību pret notikumiem Vārkavā pauduši vēl tiešāk. SIA «Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi» Meliorāci-

jas departamenta vadītāja vietnieks Aldis Ziriņš: «Šogad valsts budžetā nav neviena lata Latvijas upju ūdenszāļu izplaušanai, apauguma novākšanai un aizsērējumu likvidēšanai.» Pieejama vienīgi Eiropas nauda. Pērn upju renovācijai vai rekonstrukcijai esot iesniegti 29 projekti, bet šogad jau 109. SIA «Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi» piederot nekaitāmas Latvijas upes 13 000 kilometru kopgarumā. Sūdzības par pārplūdušām upēm pienākušas arī no citiem novadiem. Protams, arī Dubnas sakopšanai varētu izmantot Eiropas naudu, taču, kā to pierādījis upes apsekošana, ekonomiski tas neatmaksātos, klāstīts «Latvijas Avīzē».

Reģionālās vides pārvaldes direktore Dace Tabūne-Zučika laikrakstā atgādina, ka upes un krastus drīkst sakopt, darbus saskaņojot ar pārvaldi, taču no Vārkavas novada iedzīvotājiem neesot saņemts neviens šāds pieteikums.

Tieši šo piņķerīgo saskaņošanu dēļ, — ko var izplaut, kad, ar kādu tehniku, kur likt izplauto, ko zāgēt, ko cirst, kā mērit un nomērit, ko ievērot — upes krastmalu zemju īpašnieki labāk atmet ar roku, paļaujās uz dabu un mierīgi dzīvo tālāk. Kad vadzis pilns, tas lūst, — māca tautas sakāmvārdi. Un Dubnas vadzis beidzot noteikti ir pilns, — tas lūzis uz daudziem turpmākajiem gadiem un ar sekām, kas atkārtosies visās lietavās.

Situācija nav uzlabojusies ne par mata tiesu

Ir septembra vidus, un Dubnas abos krastos joprojām redzamas applūdušas teritorijas. Augustā ūdens līmenis bija krities, ko, acimredzot, ietekmēja 8. augusta vētra un tas, ka spēcīgā straume pārrāva aizdambējumus, tāpēc ūdenim bija brīvs ceļš. Taču vētras laikā Dubnā sagāzies daudz koku no aizaugušajām krastmalām, tāpēc aizdambējumi sāka veidoties no jauna. Pēc 2. septembrī piedzīvotajām lietussgāzēm upe atkal izgāja no krastiem. Labums vismaz tajā ziņā, ka sastāvējies ūdens, kas no vasaras karstumā pūstoša-

jiem ūdensaugiem un sanesumiem bija sācis smakot, aizplūda, bet tagad laiks ir vēsāks, un pagaidām par upes smirdēšanu sūdzības no iedzīvotājiem nav saņemtas, «Novadniekam» teica Vārkavas domes priekšsēdētāja Antra Vilcāne.

Šīs vasaras notikumi ar Dubnu ir parādījuši mūsu bezspēku gan dabas, gan arī varas priekšā. No valsts iestādēm saņemtās atbildes ir spožs atrakstīšanās paraugs, jo no atsūtītajām vēstulēm ir skaidrs, ka neviens nav mēģinājis iedziļināties šajā problēmā. Četras valsts iestādes uzrakstījušas formālas atbildes, nesniedzot padomu, ko darīt. Protams, mēs varētu rīkoties uz savu galvu un atbildību, ķeroties pie upes tīrīšanu, bet tad gan sarastos daudz pārbaudītāju, kas šīs darbības atzītu par nelikumīgām un atrastu iespēju mūs sodīt, sacīja pašvaldības vadītāja.

Situācija ar plūdu izraisītajām sekām vienreiz jau skatīta Vārkavas novada domes sēdē. Toreiz arī tika nolemts vērsties pēc palīdzības attiecīgajās valsts institūcijās. 14. septembrī paredzēts jautājumu iztīrīt domes komiteju sēdēs un no jauna iekļaut domes sēdes kārtībā. Domāju, ka mēģināsim organizēt upes izplaušanu saviem spēkiem, stāstīja Antra Vilcāne, ja vien domes deputāti tam piekritīs. Viņai cerības raisot arī informācija, ka vides ministrs virzot izskatīšanai Saeimā izmaiņas likumprojektā par zemes un krastmalu apsaimniekošanu upēm piegulošajās teritorijās, kā rezultātā tiktu atvieglota procedūra atļauju saņemšanai darbu veikšanai upju krastos. «Mūsu speciālisti ir sagatavojuši un plānojam, ka nākamajā valdības sēdē jau tiks skatīts noteikumu projekts «Grozījumi Ministru kabineta 2006. gada 13. jūnija noteikumos nr. 475 «Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība»», solījis vides ministrs Raimonds Vejonis. Ja tie stātos spēkā, zemju īpašniekiem būtu vienkāršāk paveikt upes krastmalu tīrīšanu un aizsērējumu novēršanu.

Preiļos un Saldū rūp bērnu drošība, mūžizglītība un ražošana

Bērniem jāaug drošā vidē, laukos jāveicina mūžizglītība, kā arī jāattīsta Latvijas īpašo produktu ražošana. Sie ir daži no priekšlikumiem, kurus 12. septembrī izstrādāja Preiļu un Saldus novada iedzīvotāji diskusijās "Es, Latvija un ES".

Preiļu diskusiju dalībnieki rosina Latgalē attīstīt vilnas un lina izstrādājumu ražošanu. Būtu jāpieņem ES likumdošana, lai rūpētos par bērniem, kuru vecāki strādā citā ES valstī. Lēmumi par ES finansētajiem projektiem ir jāpieņem pašos reģionos. Bet valstij ir vairāk jāpopularizē veselīgs dzīves veids, vairāk kontrolējot smēķēšanas un alkohola iz-

platību. Savukārt Saldū iedzīvotāji aicina nodrošināt ar populāriem mūžizglītību ES līmenī īpaši lauku teritorijās. Būtu jāsamazina nodokļu slogs ģimenēm ar bērniem, kā arī plašāk jāizplata informācija par uzņēmējdarbības iespējām, piemēram, pieejamajiem banku kredītiem un biznesa inkubatoriem.

Intensīvā vienas dienas diskusijā Preiļos un Saldū 31 pēc nejausās atlases principiem aicināti dalībnieki no attiecīgā reģiona, pārstāvēt dažādas vecuma grupas un profesijas, izstrādāja priekšlikumus mūsu dzīvei Eiropas Savienībā. Viņi vērtēja pirmos sešus gadus kopš Latvija ir Eiropas Savienībā, kā arī atbildēja uz jautājumu, ko būtu nepieciešams

darīt vietējā, nacionālajā un Eiropas līmenī, lai veidotu tādu Eiropu, kādā viņi vēlas dzīvot.

"Mēs neesam, vēl arvien neesam gatavi konkurēt ar savām prasmēm, zināšanām, jo nav konkurētspējīgu cilvēku, kas spētu attīstīt ražošanu. Tā ir vairāk mūsu, nevis ES problēma. Mums pašiem ir jārada vīzija un tā jāattīsta, jo tā, kā ir bijis līdz šim, vairs nevar turpināt," teica uzņēmējs Aigars Zimelis, diskusijas dalībnieks Preiļos.

"Uzskatu, ka Latvijai vajadzēja stāties ES, bet mūsu valsts ierēdņiem ir aktīvāk jāstrādā, lai sadarbotos ar citiem. Mēs esam maza valsts, mums jābūt aktīvākiem lēmumu pieņemšanā. Esmu bijusi Briselē un, ja salīdzinu ar igau-

niem vai lietuviešiem, redzēju, ka viņi ir aktīvāki. Mēs neesam dumjāki, bet esam par slinku kaut ko iniciēt un komunicēt. Pat, ja kādu lietu iesākam, nenoņemam to līdz galam, piemēram, kvotu jautājumu," teica sociālā darba speciāliste Antra Jansone, diskusijas dalībniece Saldū.

Diskusijas "Es, Latvija un ES" Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS un Latvijas Pilsoniskā alianse ar Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā atbalstu septembrī rīko 12 Latvijas pilsētās. Ogrē, Tukumā, Daugavpilī, Liepājā, Preiļos un Saldū diskusijas jau notikušas. Nākamajās nedēļas nogalēs par Latvijas dalību ES debatēs Valmierā, Ventspilī, Alūksnē, Talsos, Jelgavā un Jē-

kabpilī. Visu diskusiju gaita ir identiska, to rezultāti tiek apkopoti un nodoti Latvijas un ES lēmumu pieņēmējiem. Dalībniekiem palīdz ES jautājumu eksperti. Diskusijas noslēgumā Saeimas, pašvaldību un Eiropas Parlamenta deputāti novērtē iedzīvotāju izstrādātos priekšlikumus.

Paralēli debates notiek arī ES mājas interneta vietnē <http://es-latvijaunes.esmaja.lv>. Tur tiek publicēti katras klātienē diskusiju foto un video iespaidi, kā arī rezultāti, kurus ir iespējams komentēt. Diskusiju cikla noslēgumā no 27. septembra līdz 4. oktobrim ikviens interesents interneta balsojumā varēs noteikt populārākos priekšlikumus mūsu dzīvei ES.

Lai dzīvotu labā Eiropā, jāsāk ar valsti, pašvaldību un sevi

Nemaina sēņošanas priekus pret diskutēšanu

12. septembrī no pulksten 10.00 ritā līdz vēlai pēcpusdienai Preiļos turpinājās diskusijas par Eiropas Savienību, kurās piedalījās dažāda gadagājuma un dažādu sabiedrības grupu pārstāvji. Dace Akule, Sabiedriskās politikas centra PROVIDUS Eiropas politikas pētniece, «Novadniekam» pastāstīja, ka uz diskusiju aicināti cilvēki pēc nejausās izvēles principa, kontaktus ar viņiem meklējot telefonu grāmatā.

Vajadzēja ne vien dažādus viedokļus, bet arī dažādu vecumu un dažādu profesiju pārstāvjus, kas sanāktu kopā un izvērtētu Latvijas dalību Eiropas Savienībā, kā arī izstrādātu priekšlikumus gan pašiem indivīdiem, cilvēkiem, kas dzīvo Latvijā, gan arī tādus, kas risināmi pašvaldības, valsts vai Eiropas Savienības līmenī.

Dace Akule gan atzina, ka no sameklētajiem 40 cilvēkiem, kas iepriekš solīja piedalīties diskusijā «Es, Latvija un ES», ieradās mazāk nekā puse — 17 diskutētāji. Preiļi bija viena no vietām, kur visgrūtāk bija nodrošināt nepieciešamo dalībnieku skaitu, viņa sacīja. Vai nu sēņošana, vai kartupeļu rakšana, bet dažam — arī pašā vai bērna pēkšņa saslimšana izjauca plānus piedalīties diskusijā. Ņemot vērā sestdienas silto un saulaino laiku, kas Latvijas rudenī ir samērā reta parādība, un vēlmi, uzturoties dabā, pagarināt vasaras priekus, patiešām grūti iedomāties, ka to var apmainīt pret brīvdienas pavadīšanu slēgtā telpā.

Tomēr tie, kas priekšroku bija devuši diskusijai, sadalījušies trijās darba grupās, savu moderatoru (personu, kas vadīja sarunas, paši neiesaistoties diskutēšanā ar saviem viedokļiem) vadībā strādāja spraigi un rosīgi. Bija iesaistīti visi dalībnieki.

Diskusija visi

Diskusijas pirmajā daļā tika iztirzātas lietas, kas patik vai

nepatik Eiropas Savienībā, kādi ir Latvijas ieguvumi un zaudējumi pēc iestāšanās ES. Pēc tam diskusijas dalībnieki pārgāja pie vīzijām, — kas ir tas, ko gribētu redzēt Latvijā, dzīvojot Eiropas Savienībā. Ar balsošanu no visām vīzijām tika noteiktas tās, ko diskusijas dalībnieki uzskatīja par galvenajām. Pēc tam katrā darba grupā tika strādāts ar divām galvenajām idejām, izsakot priekšlikumus, kas konkrēti jādara, lai šo mērķi sasniegtu, kā arī formulēja, kam tas būtu jādara — pašvaldībai, Latvijas valdībai, ES vai arī pašam indivīdam. Diskusijas gaitā notika dalībnieku rotācija pa darba grupām, līdz ar to visiem dalībniekiem bija iespēja izteikt priekšlikumus populārāko vīziju realizēšanai.

Uz «Novadnieka» jautājumu, kam šādas diskusijas vajadzīgas, Dace Akule atbildēja, ka galvenokārt pašiem iedzīvotājiem, jo sešu gadu laikā, kopš Latvija iestājusies ES, ir gan pozitīvi, gan negatīvi spriedumi par dzīvošanu ES. Katram no cilvēkiem var būt sava pieredze, kā arī atšķirīgs zināšanu līmenis par procesiem tajā, tāpēc šādā diskusijā tiek paplašināts ikviena personiskais skatījums uz lietām. Tas nav vajadzīgs politiskajām partijām, jo mēs esam nevalstiska organizācija. Priekšlikumi, kas izstrādāti katrā no 12 Latvijā notikušajām diskusijām, tiks apkopoti, un par tiem internetā varēs nobalsot. 6. oktobrī Rīgā, Eiropas mājā šie priekšlikumi tiks nodoti Eiropas Komisijas pārstāvniecībai, klātesot arī Saeimas deputātiem. Šis pasākums notiks ar tiešraidi internetā, stāstīja Dace Akule.

Priekšvēlēšanu gaisotnē diametrāli pretēji viedokļi

Diskusijas nolīgumā notika izstrādāto priekšlikumu prezentācija, kurā piedalījās arī politiķi: divi 9. Saeimas deputāti, kā arī Preiļu novada domes trīs deputāti, kas visi kandidē uz iekļūšanu 10. Saeimā, katrs no viņiem pārstāvēja citu partiju vai poli-

● Diskusijas «Es, Latvija un ES» dalībnieki Preiļos, nevalstisko organizāciju centrā visas dienas garumā nopietni sprieda par daudzām lietām, lai uzlabotu dzīves kvalitāti. Foto: L.Rancāne

tisko apvienību. Politiķiem bija iespēja izteikties par diskusijā izvirzītajiem priekšlikumiem dzīves uzlabošanai ES, bet galvenais — paust, ko pašvaldība un valdība jau patlaban varētu darīt, lai sāktu tās lietas, kas ir aktuālas iedzīvotājiem, un atrisināmas pašu valstī.

Neakcentējot, ko katrs no politiķiem puda, jo tā būtu priekšvēlēšanu reklāma, tomēr nevar neuzsvērt, ka arī informētība par vienu un to pašu lietu dažkārt viņiem bija diametrāli pretēja. Piemēram, viens bija pārliecināts, ka ir daudz medicīnas darbinieku, ārstu, kas nav pilnībā noslogoti, tāpēc būtu lietderīgi ārstēšanās pakalpojumu, piedāvāt tuvējo Krievijas un Baltkrievijas reģionu pacientiem vietējās medicīnas iestādēs. Turpretim otra tautas kalpa rīcībā esoša informācija ļāva saprast, ka šobrīd pašiem savu ārstu ir par maz, un Preiļos uz pieņemšanu ierodas ārsti no citām pilsētām. Vēra ņe-

mams arī viedoklis, ka no pierobežas rajoniem Krievijā uz Latviju tomēr nebūtu operēt apendicītu. Tāpat diametrāli pretēji viedokļi bija arī par līniju audzēšanas perspektīvām. Šī lauksaimniecības nozare bija viena no diskusijas dalībnieku izvirzītajām vīzijām. Ja viens no deputātiem pilnīgi noteikti puda, ka ārzemju (Somijas) zinātnieki uzskata, ka Latvijā līniju audzēšana nav perspektīva, tad otrs deklarēja savu pārliecību, ka citas valstis Latvijai neieteiktu audzēt neko, jo nevēlas lieku konkurentu, un ka Eiropas līmenī Latvija vēlamāka kā teritorija, kas pārvērsta par safari — plašiem medību laukiem bagātīnieku izklaidēm. Ņemot vērā lielās zemes platības, kas pārdotas ārzemniekiem, šādā virzienā jau tiek iets.

Tāpat ne vienmēr diskusijas dalībniekus apmierināja politiķu

solītā palīdzība. Piemēram, solījums domē izveidot jaunu štata vienību, kas apzinātu situāciju un konsultētu linkopības un aīkopības (abas jomas diskusijas dalībnieki uzskatīja par perspektīvām) jautājumos. Uz to diskusijas dalībnieki norādīja, ka savulaik izveidots biznesa inkubators, lai sniegtu palīdzību uzņēmējiem, kā arī pastāv Lauku atbalsta dienests, un ka jauna štata vienība, kas finansējama no domes budžeta, būs lieka līdzekļu izšķiešana.

Kopumā diskusijā tika pārunātas sen zināmas lietas par izglītību, medicīnisko aprūpi, bezdarbu, bērnu audzināšanu, vardarbības un pornogrāfijas plašo popularizēšanu elektroniskajos saziņas līdzekļos, Eiropas finansējuma piešķiršanu projektiem, pensijām, darba algām un citas. Sen zināmas, bet joprojām valsts un pašvaldību līmenī nerisinātas.

BALVI

Purva ogām garantēts noiets

Rugāju novada zemnieku saimniecība «Dālders» pārliecinājusies, ka viņu nodarbošanās ogu un dzērveņu laucīnā bijusi pareizā darba izvēle. Strādājot deviņo gadu ar dzērvenēm un krūmmellenēm, iekopta plaša purva teritorija. Mājās izaudzēta bagātīga gurķu raža plēves siltumnīcās. Ieguldītajam darbam ir atdeve, jo saimniecības lauku produkcija ir pieprasīta un novērtēta. Saimnieki vien vēlas, lai paši iespētu strādāt vēl vairāk, kāpinot produkcijas apjomu.

Novāc trīsreiz sezonā

Sandra Paidere ikdienas darbā guvusi pieredzi, kā apieties ar stādījumiem, kas aug un ražo skābā augsnē. Kopumā purvā aug ogu stādījumi vairāk nekā 18 hektāru platībā. Dzērveņu ogu plantācijas tādas, ka prieks skatīties — tīras no nezālēm, un jau sārtojas gaidāmajai rudens ražai.

Dzērveņogas ķiršu lielumā. Pēdējos gados saauguši arī krūmmelleņu stādījumi. Ari to izvēlē un kopšanā vajadzīgas zināšanas, jo ir gan zemie stādi ar sīkākām ogām, un ir lieli krūmi ar ogām ikšķa naga platumā. Šovasar Sandra ar savējiem ievākusi ap trim kilogramiem zilo ogu, rēķinot vidēji no viena krūma. Viņa atzīst, ka šķirnei «Patriots», ko zemnieku saimniecība audzē purvā, tas ir visai dāsns ražīgums. Ogas šosezon lasīja ar rokām trīs reizes, jo tās nogatavojās pakāpeniski. Atmiņā arī pērnā gada pieredze, kad krūmmellenes ievāca vēl biežāk — piecas reizes sezonā. Ogas pārdeva tirgū Gulbenē, bet ražas vairums tomēr nonāca Rīgā, vairumtirdzniecības bāzē.

● Sandras Paideres darba ikdiena deviņu gadu garumā bijusi pieskaņota purvam, apgūstot un apstādot visu zemnieku saimniecības īpašumā esošo platību.

Ogu fasēšana prasīja rūpīgu darbu, tas atbilda pirmajai šķirai, un līdz ar to arī cena bijusi ļoti laba. Nolasīto ogu realizācijas laiks ir visai īss — viena nedēļa. Tādēļ saimnieki strādāja ļoti spraigi — pa dienu darbs purvā, pēc tam šķirošana, nakti produkciju nogādāja tirdzniecības punktā, no kura tā tālāk aizceļoja uz veikalu, nonākot pie pircējiem.

Krūmmelleņu pieredze

Tā kā purva augsne ir skāba — pH līmenis ir 2,7, Sandra par piemērotāko starp krūmmelleņu šķirnēm izvēlējās ogu krūmus «Patriots». Salīdzināšanai der atcerēties, ka gurķiem vajadzīga augsne vismaz ar pH 6,5. Pirmajā gadā uznāca bargs sals, un pie mīnus 38 grādiem

iestādīto krūmu augšdaļas pamatīgi nosala. Pieredze rādīja, ka par nosalšanu gan nevajadzējis sevišķi satraukties — krūmi dzina jaunās atvases. Tagad tie, kā atzīst Sandra, norūdījušies un ražo labi.

Krūmmelleņu audzēšanai sākuši pievērsties arī mazdārziņu īpašnieki, iegādājoties kaut vai pāris šo melleņu stādus. Agronomi I.Kārklis piekādina ņemt vērā svarīgus nosacījumus: piemērotas šķirnes izvēli (salizturība, augums, augšanas apstākļi, ražošanas laiks), kā arī zemes skābumu. Krūmmellenes jāsāda tīrā (skābā) purva kūdrā, augsni var atnest arī no meža, ko iepilda vismaz kvadrātmetra platībā. Tādu augsni uzliek arī ap stādu virspusē. Mēslo divreiz gadā ar rododendriem domāto mēslojumu. Ziemošanai krūmi nav jāpiesedz. Pavasarī nogriež apsalušos zarus.

Cieņiņi purvā

Deviņu gadu laikā visa saimniecības «Dālders» īpašumā esošā purva platība izkopta un aizstādīta. No vienas puses, protams, gandarījums par tādu darbu, kas nesīs augļus. Taču Sandra arī atzīst, ka visi jaukākie gadalaika mēneši ziemāliņiem aizrit purvā. Neko darīt, tāds ir šīs zemnieku saimniecības izvēlēta darba virziens.

Skatīt purva plantācijas ved arī cieņiņus. Nesen iegriezās velotūristi no Igaunijas, kādudien pa purvu staigāja pašvaldības darbinieki no Somijas. Sandra teic, ka purva apmeklējums cilvēkus pārsteidz, un varbūt kāds redzēto atcerēsies, sāks vairāk interesēties par purvā iespējamajiem ražošanas virzieniem un Latvijas precī.

«Vaduguns»

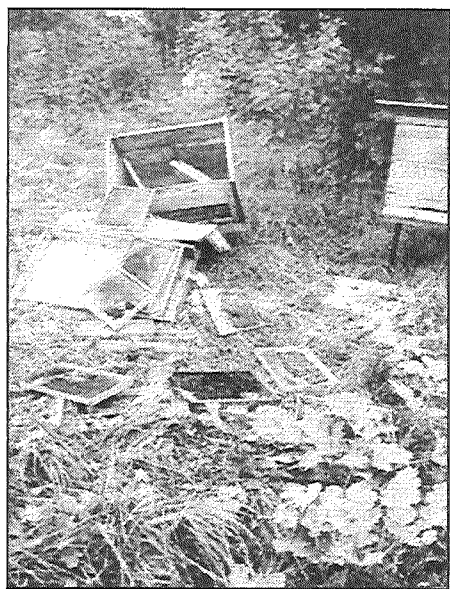
LUDZA

Kārumnieks lācis posta dravu

Naktī uz 29. augustu zilupiešu Goršanovu bišu dravā, kas atrodas Briģu pagasta Klišos, netālu no Opoliem, revīzijā bija ieradies lācis. Ķepainis no pārsimt metru tuvējā meža atļepatojis, lai papildinātu savas barības rezerves ziemai, un izpostījis četrus no 22 dravas bišu stropiem.

Vēl sestdien saimnieki Leokādija un Pjotrs strādāja dravā un tikai vakarā atgriezās Zilupē. Bišu stropi ir novietoti pavisam tuvu cilvēku apdzīvotām mājām. Goršanovu kaimiņš dzīvo gluži blakus dravai. Pagalmā piesiets suns, gan vēl pavisam jauns, tomēr sargs. Bet tas viss netraucēja lācim maltīti. Neviens neko nebija dzirdējis. Svētdienas rītā atbraukuši, saimnieki dravā atklāja bēdīgu ainu: stropi sadalīti daļās, rāmiši salauzti un izmētāti. Dažas stropu detaļas atradās pat pārdesmit metrus no dravas. Visi stropi netika aiztīkti: sākumā uzlauzts pirmais no meža puses, tad daži izlaisti un izvēlēti trīs nākamie. Medus, protams, apēsts, bišu bērni arī. Četras saimes izpostītas.

Pirmā reakcija, protams, bija neizpratne un sašutums. Jau tā medus raža šogad ir mazāka nekā pērn. Cits vaininieks tas nevarēja būt kā vienīgi lācis. Pirms diviem gadiem ķepainis izlaupīja Goršanovu dravā divus stropus. Bet toreiz viņi izlēma, ka paši vainīgi, jo stropi bija novietoti pavisam tuvu pierobežas mežam, neapdzīvotā vietā. Cilvēki vainīgi būt nevarēja, jo te ir

● Tāda izskatījās bišu drava pēc lāča saimniekošanas.

stingri kontrolēta pierobežas zona un svešinieki nestaiģā. Bez tam cilvēks tik vandāliski nebūtu rikojies. Lai pārliecinātos par savu pieņēmumu pareizību, Goršanovi devās uz Zilupes mežniecību un aicināja uz notikuma vietu medību speciālistus. Viņi apliecināja: — Jā, tās ir lāča pēdas, kas ved atpakaļ mežā. Lācis ir aizsargājams zvērs, tāpēc to var tikai aizbaidīt. Tas ir ienācējs no kaimiņzemes un paēdis droši vien ir devies atpakaļ uz dzimteni. Šo patikamo vietu zvērs noteikti atcerēsies, tāpēc, lai pasargātu dravu, mežzinis

● Leokādija un Pjotrs apsaimnieko lāča neaiztiktās mājiņas. Medus raža šogad mazāka nekā pērn.

iesaka to norobežot ar augstu un spilgtā krāsā nokrāsotu žogu.

Iepriekšējā reizē lācis bija ieradies vasarā, kad bites aktīvākas, tāpēc valstīties pa zāli, lai aizgaiņātu uzbrucējas, bet šoreiz uzvedies mierīgāk, atstājot tikai pēdas.

Pjotrs turpina dravnieku dinastiju, arī viņa tēvs kopis lielu dravu, bet par tādiem lāča sirojumiem nekad nebija stāstījis. Klīda tikai nostāsts, ka kādreiz, vēl Ul-

maņa laikā, pie netāliem kaimiņiem ķepainis bija manīts.

Postažu novākuši, Goršanovi turpina darbu dravā. Viņi strādā kopā. Savulaik iepazīšies, strādājot Latvenēro, viņi ir kopā gan darbā, gan vaļaspriekos — ne tikai kopj bites, bet arī makšķerē gan ziemā, gan vasarā. Pensijā tam paliek vairāk laika.

«Ludzas Zeme»

Vecākiem ir jāatbild par savu bērnu drošību

Saeimas Bērnu tiesību aizsardzības apakškomisijas deputāti 7. septembrī pēc atbildīgo amatpersonu uzklaušanās pauza satraukumu par augsto bērnu traumatisma līmeni un aicināja pastiprināt vecāku atbildību par bērnu drošību, ziņo Saeimas preses dienests.

“Pēdējie dati liecina, ka joprojām situācija ar bērnu traumatismu Latvijā ir graujoša un traumatisma līmenis ir viens no augstākajiem Eiropas Savienībā,” norāda Bērnu tiesību aizsardzības apakškomisijas priekšsēdētājs Jānis Dukšinskis. “Joprojām vecāku nevērības dēļ lielu daļu traumu bērni gūst savās mājās, vecāku klātbūtnē, kas liecina tieši par vecāku nolaidību,” uzsver J. Dukšinskis.

Atbildīgo institūciju apkopotie dati vēsta, ka pēdējā laikā palieli-

nājies bērnu un jauniešu pašnāvību gadījumu skaits. Lai gan joprojām transporta nelaimes gadījumi ir biežākais bērnu mirstības cēlonis, pēdējā gada laikā ir ievērojami samazinājusies mirstība un ievainojumi, kas gūti ceļu satiksmes negadījumos. Kā norādīja Veselības ministrijas pārstāve Inga Šmate, to ir veicinājušas Valsts policijas un Ceļu satiksmes drošības direkcijas kopīgi veidotās izglītojošās reklāmas kampaņas.

Deputāti noskaidroja, ka galvenās riska grupas ir bērni vecumā līdz četrus gadu vecumam un pusaudži vecumā no 15 līdz 19 gadu vecumam. Visbiežāk – 67 procentos gadījumu – bērni vecumā līdz četrus gadu vecumam traumas gūst tieši mājās, savukārt pusaudži – uz ielas, mājās vai sportojot. Aizvadītajā gadā otrs tikpat būtisks bērnu mirstības cēlonis kā transporta nelaimes gadījumi

ir bijusi noslikšana. Šī gada sešos mēnešos noslikuši 16 bērni, un lielākā daļa no tiem gājuši bojā peldvietās pie mājām, informēja I. Šmate.

Deputāti apakškomisijas sēdē atzīnīgi novērtēja atbildīgo amatpersonu iniciatīvu izstrādāt Sabiedrības veselības rīcīpolitiku 2011.-2017. gadam, tās īstenošanai piesaistot Kohēzijas fonda un Eiropas Sociālā fonda līdzekļus. Vienlaikus politiķi aicināja pašvaldības un valsts institūcijas neaizvērt līdzekļus bērniem drošas vides labiekārtošanai.

“Apakškomisijas sēdē vairāki deputāti uzsvēra, ka bieži vien vecāku interese par saviem mājdzīvniekiem un automašīnām ir lielāka nekā par bērniem, tādēļ, manuprāt, lietderīgi būtu diskutēt, kā pastiprināt vecāku atbildību par bērnu veselību un dzīvību,” atzīst apakškomisijas priekšsēdētājs.

E-pakalpojumi tagad pieejami arī juridiskām personām

CSDD piedāvātie e-pakalpojumi papildināti ar jaunu iespēju – šobrīd reģistrēties internetā informācijas saņemšanai var arī juridiskas personas, informē Ceļu satiksmes drošības direkcijas sabiedrisko attiecību daļa. Juridiskās personas var saņemt tos pašus pakalpojumus, ko fiziskas personas – uzzināt nākamās tehniskās apskates datumu, saņemt atgādinājumus, veikt maksājumus utt.

Lai pierēģistrētu savu uzņēmumu informācijas saņemšanai, klientam jāveic šādi soļi:

✓ jāpiereģistrējas kā fiziskai personai e-pakalpojumu saņemšanai (ja tas jau izdarīts iepriekš, atkārtota reģistrācija nav jāveic).

✓ sadaļā “Juridiskām personām” jāpievieno uzņēmums, kurā personai ir pārstāvības tiesības, un jāievada tā reģistrācijas numurs. Sistēma pārbaudīs, vai informācija atbilst Uzņēmuma reģistra datiem. Tas nozīmē, ka pieeja datiem par uzņēmuma autoparku ir tikai tā vadībai;

✓ savukārt vēlāk, ja vadība to vēlas, sistēmā var norādīt personas, kurām uzņēmumā tiks dota pieeja šiem datiem (arī norādītajām personām jābūt reģistrētām fizisko personu sadaļā e-pakalpojumu saņemšanai).

Šī pakalpojuma pieejamība un ērtā lietošana atvieglos daudzu uzņēmumu ikdienu, piemēram, situācijā, kad jāseko līdzi tehniskās apskates termiņiem. Atgādinājums par tehniskās apskates termiņu tiks nosūtīts lietotājam gan nedēļu pirms, gan termiņa beigu dienā.

Šobrīd šis pakalpojums ir pieejams bez maksas, turklāt turpinās darbs pie tā uzlabošanas un pilnveidošanas. Jau tuvākajā laikā e-pakalpojumu lietotājiem būs pieejama informācija par automašīnu degvielas patēriņu, ko bieži nepieciešams zināt, rakstot dažādas atskaites.

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Preiļu rajona tiesā izskatīšanai noliktās sēdes septembrī		
Laiks	Lietas dalībnieki	Lietas būtība
22. septembrī pulksten 10.00	Aldis Vagelis	KL 260.p.3.d. — apsūdzēts par to, ka, būdams alkohola reibumā, vadīja transportlīdzekli, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušajiem nodarīja vieglus miesas bojājumus ar veselības traucējumu un izraisīja viena cilvēka nāvi
22. septembrī pulksten 10.00	Gatis Vucins	KL 253.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka neatļauti iegādājās, glabāja narkotiskās vielas bez nolūka tās realizēt
27. septembrī pulksten 10.00	Aleksandrs Aksjuta	KL 130.p.1.d., 174.p.2.d. — apsūdzēts par to, ka tiši nodarīja tādas miesas bojājumus, kas neizraisīja veselības traucējumu; būdams persona, no kuras cietušais ir materiāli atkarīgs, vardarbīgi un cietsirdīgi apgājās ar mazgadīgajiem, nodarot viņiem psihiskas ciešanas
28. septembrī pulksten 10.00	Raitis Pudāns	KL 125.p.3.d. — apsūdzēts par to, ka, būdams alkohola reibumā, tiši nodarīja miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai, kas vainīgā neuzmanības dēļ bija par iemeslu cietušā nāvei
29. septembrī pulksten 10.00	Staņislavs Savins, Aleksejs Merenkovs	KL 175.p.3.d., 185.p.1.d. — apsūdzēti par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu, tiši bojāja svešu mantu
30. septembrī pulksten 10.00	Stepans Kaņepājs, Juris Golubovs, Valdis Zudiņš, Intars Kasperāns	KL 175.p.3.d., 185.p.1.d. — apsūdzēti par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu, tiši bojāja svešu mantu

Preiļu rajona tiesas informācija

POLICIJAS ZIŅAS

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

PREIĻU IECIRKNĪ

Traktora vadītājs guva traumas un gāja bojā

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīga pienākumu izpildītāja Anastasija Laizāne informē, ka saņemta informācija par traģisku negadījumu. 2. septembrī Livānu novada Sutru pagastā kāds 48 gadus vecs vīrietis, braucot ar traktoru T-40 pāri paštaisītam tiltam, netika galā ar spēkrata vadību. Traktors iegāzās grāvī, bet vīrietis no negadījumā gūtajām traumām mira. Policija izmeklē visus negadījuma apstākļus.

Kombaina dzenskrūve nožņaudz vīrieti

7. septembrī ap pusdienlaiku Riebiņu novada Sīlūkalna pagastā graudu kulšanas laikā kombaina dzenskrūvē ierauts kāds 1974. gadā dzimis vīrietis, kurš negadījuma vietā gājis bojā.

Par nelaimes cēloni kļuvis darba drošības noteikumu pārkāpumi. Tēvs kopā ar dēlu ar savu kombainu kļuvis graudus privātajā zemnieku saimniecībā. Tēvs ar traktoru piebraucis pie kombaina, bet, lai graudi birtu ātrāk, dēls ielidis padarboties bunkurā. Tur viņa kreklis iekļuvis dzenskrūvē, aptinies ap kaklu un nožņaudzis jauno vīrieti.

Bojā gājušais vīrietis dzīvojis kopā ar saviem vecākiem un saimniekojis zemnieku saimniecībā. Tā kā gan vīrieta tēvs, gan māte ir jau gados un abiem ir veselības problēmas, galvenais darbu darītājs bijis bojāgājušais dēls.

DAUGAVPILS IECIRKNĪ

Jaunieši aplaupa nepilngadīgos

2. septembrī Daugavpils centrā kādas mājas pagalmā divi jaunieši, piedraudot ar fizisku izrēķināšanos, diviem nepilngadīgajiem atņēma mobilo telefonu. Neilgi pēc notikušā policijas darbinieki aizturēja jauniešus, kuri dzimuši 1990. un 1993. gadā. Pēc viņu aizturēšanas noskaidrots, ka pirms pāris dienām jaunākais no viņiem tās pašas mājas pagalmā bija izdarījis analogisku pārkāpumu. Šis septiņpadsmitgadīgais pārkāpējs ir jau nosacīti notiesāts par līdzīga rakstura noziegumu. Tāpēc tiesa viņam piemēroja drošības līdzekli — apcietinājumu.

Apzog mašīnas un garāžas

4. septembrī Daugavpilī, Smilšu ielā, grupa jauniešu, izsitot automašīnas logu, no tās nozaga mantas. Neilgi pēc notikušā policija aizturēja 1986., 1990. un 1992. gadā dzimušas personas. Noskaidrots, ka visi trīs jau agrāk nonākuši policijas redzeslokā. Ierosināts kriminālprocess.

Savukārt 5. septembrī Daugavpilī, Smilškalna ielā, uzlauztas vairākas garāžas un nozagtas mantas, tajā skaitā, slīpmašīna, metināšanas aparāts, metāla izstrādājumi, elektroinstrumenti. Materiālais zaudējums — aptuveni 650 lati. uzsākts kriminālprocess.

Rīgā par narkotiku realizēšanu aiztur daugavpilieti

7. septembrī pārvaldes Kriminālpolīcijas darbinieki sadarbībā ar Valsts policijas Galveno kriminālpolīcijas pārvaldi Rīgā aizturēja meklēšanā esošo 1962. gadā dzimušo Daugavpils iedzīvotāju, kuru meklēja par narkotisko vielu realizāciju lielos apmēros personu grupā. Vīrietis tika aizturēts brīdī, kad pārdeva narkotikas, pie viņa izņemti trīs grami kaitīgo vielu.

Aizturēšana notika kriminālprocesa ietvaros, par kuru tika ziņots jau 19. augustā. A. Laizāne informē, ka 18. augustā reģiona pārvaldes Kriminālpolīcijas darbinieki aizturēja triju personu grupu, tika atrasti un izņemti 150 grami amfetamīna un 20 grami marihuānas. Visas aizturētās personas (divi vīrieši un viena sieviete) agrāk bija vairākkārt tiesātas. Zināms arī tas, ka 1962. gadā dzimušais vīrietis tikai pagājušajā gadā bija atbrīvots no ieslodzījuma, kur pavadīja 15 gadus par divkārsu slepkavību.

Krimināllikuma 253.1 panta 3. daļa paredz sodu — brīvības atņemšanu uz laiku no astoņiem līdz 15 gadiem, konfiscējot mantu un ar policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem.

RĒZEKNES IECIRKNĪ

Gāja bojā motocikla vadītājs

7. septembrī ap pulksten 18.00 Rēzeknes novada Mākonkalna pagastā uz lauku ceļa Jaunstašuļi — Geneviči notika sadursme starp mikroautobusu un motociklu. No avārijā gūtajām traumām gāja bojā motocikla vadītājs, 39 gadus vecs vīrietis. Policija noskaidrojusi, ka mikroautobusa vadītājs, 22 gadus vecs vīrietis, bija sēdies pie transportlīdzekļa stūres alkohola reibumā, viņam nebija arī autovadītāja apliecības. Notiek izmeklēšana pārējo negadījuma apstākļu noskaidrošanai.

Uzdarbojas zagļi

5. septembrī tika konstatēts, ka Maltā uzlauzta kāda garāža un nozagti tur uzglabātie vairāki motorzāģi. Uzsākts kriminālprocess.

Laikā no 7. līdz 8. septembrim Rēzeknes novada Ozolaines pagastā pagaidām nenoskaidrotas personas, uzlauzot ieejas durvis, no kādas jaunbūves nozaga uzstādīšanai sagatavotos apkures radiatorus un celtniecības instrumentus. Īpašniekiem nodarīts materiālais zaudējums aptuveni 1300 latu apmērā. Arī šajā gadījumā uzsākts kriminālprocess.

LUDZAS IECIRKNĪ

Atkal zog elektrības vadus

3. septembrī policijā reģistrēts iesniegums par to, ka Ludzas novada Brīgu pagastā no deviņiem elektrības gaisvadu līnijās pārlaidumiem nozagti alumīnija vadi. Aprēķināts, ka nozagto vadu kopējais garums ir 345 metri.

Aizbēgušo smagās automašīnas šoferi atrada

4. septembrī ap pulksten 14.25 Isnaudas pagasta Mežavepros uz ceļa, kas ved no Jēkabpils uz Krievijas Federācijas robežu, smagā automašīna ar puspiekabi sadūrās ar pretim braucošo VW Passat Variant. Smagās automašīnas vadītājs no negadījuma vietas aizbrauca, tomēr policijas darbinieki operatīvās meklēšanas rezultātā viņu noskaidroja. Negadījumā cietušās vieglās automašīnas vadītājs, kāds 1973. gadā dzimis vīrietis, ar lauztu kāju medicīniskās palīdzības sniegšanai tika nogādāts slimnīcā. Uzsākts kriminālprocess.

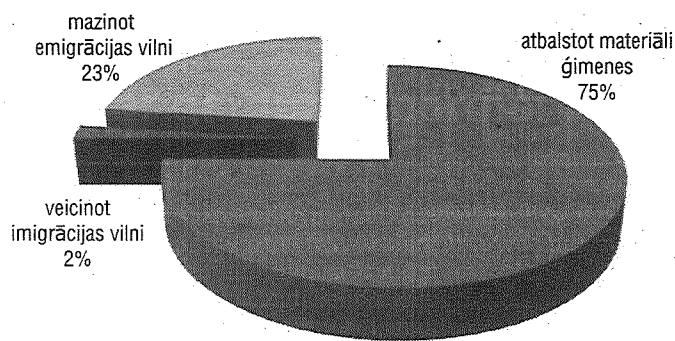
Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes informācija

Lappusi sagatavoja L. Kiriļlova

Aptaujas rezultāti internetā (no 6. līdz 12. septembrim)

Kā Latvijā palielināt iedzīvotāju skaitu?

● «Novadnieka» interneta mājas lapā www.novadnieks.lv izsludinātās interaktīvās aptaujas balsojuma rezultātu diagramma.

NOVADNIEKS

RUBRIKAS: DAŽĀDI, PĒRK, PĀRDOD, MAINA, MEKLĒJU DARBU.

PRIVĀTSLUDINĀJUMS (maksas).

Rubrika _____

Derīgs līdz 16. septembrim.

T	ā	i	r	.																

Aizpildīšanas noteikums:
viena rūtina — viena zīme.

Iesniedzēja vārds, uzvārds _____
Adrese, tālr. _____

Vai sludinājumu ievietot interneta mājas lapā? Jā Nē

Maksa Ls 0,40 (ar PVN).

Jāiesniedz tikai laikrakstā publicētais kupons, kopētus un pa faksu sūtītus nepieņemsim.

Sludinājumus «Novadniekā» pieņem Preilos, Brīvības ielā 14. Tālrunis/fakss 653-07057.

DER ZINĀT

Slideni pakāpieni un pakāpienu akmeņi

Jebkura slidena virsma ir bīstama, bet, nokritot no kāpnēm, var gūt vieglākus vai smagākus savainojumus.

Kā padarīt drošas koka kāpnes?

Koka pakāpieni mitrā laikā var kļūt īpaši slideni, sevišķi, ja tos klāj aļģu kārtā. Vis-

pirms pārliecinieties, vai uz kāpnēm netek ūdens, piemēram, no aizsprostotas renes vai pilošas notekcaurules. Pēc tam var mēģināt uzlabot pakāpienu virsmu. Pakāpieni kļūst mazāk slideni, ja tos nobērzi ar stingru suku un atbilstošu mazgāšanas līdzekli. Ja pārklāsit koka virsmu ar galvanizētu stieple pinumu, tā nebūs slidenā pat lietainā laikā.

Rudeni savāciet nokritušās apkārtējo

koku un krūmu lapas, pirms tās pārvēršas bīstami slidēnos dubļos.

Lai ķieģeļu kāpnes būtu drošākas, izveidojiet pakāpienus no stabiliem ķieģeļiem. Iecērtot tajos svītras, var radīt virsmu, kas nav slidenā.

Īpaši slideni pakāpieni

Vajadzētu nomainīt gludas pakāpienu plātnes pret akmeņiem ar grumbuļaināku

virsmu vai arī pašiem izveidot plātnes, ielejot javu apaļās vai kvadrātveida veidnēs. Kad cements ir sacietējis, uz plātņu virsmas var iegravēt rupju rakstu. Dekoratīvu rakstu var radīt, iespiežot javā zarus un dziļi izgrieztas lapas.

Aļģes no koka pakāpieniem norīvējiet ar drāšu suku un pārklājiet tos ar stieple pinumu.

«Ko un kā pareizi darīt dārzā»

Fuksiju kopšana rudeni

Fuksijas, kuras visu vasaru bagātīgi ziedējušas, pirms salnām jānes telpās, lai saglabātu skaistules nākamajam gadam.

Telpās audzējamās fuksijas zied no pavasara līdz vēlam rudenim. Vispiemērotākā vieta augiem ir austrumu puse, kā arī citur, kur nekarsē saule. Fuksijām patīk tīrs un svaigs gaiss, tāpēc telpas, kurās tās atrodas, regulāri jāvēdina. Vasarā arī izvietotās fuksijas bagātīgi laista un katru nedēļu mēslo, pārmaiņus izmantojot gan minerālmēslus, gan organiskos mēslus. Ja ir ļoti karsts laiks, vēlams arī rasināt lapas.

Telpās fuksijas nes pirms salnām. Ja tās

novieto gaišās un vēsās (ap plus 14 līdz 16) telpās, augi var ziedēt līdz decembrim. Teorētiski fuksijas var ziedēt visu ziemu, bet, tā kā augi ir daudzgadīgi un mēs vēlamies, lai ziedu būtu daudz, ziemas mēnešos tām jāļauj atpūsties. Miera periodā fuksijas novieto vēsā telpā (ap plus 5 līdz 8 grādiem), maz laista un nemēslo. Tad augi nomet lapas. Ja lapas nebirst, tas nozīmē, ka temperatūra ir pārāk augsta. Pēc atpūtas fuksijas apgriez, pārstāda, un pavasarī tās sāks bagātīgi ziedēt.

Septembrī, ienesot fuksijas telpās, pirmās nedēļās tās jāuzmanā, jo mainās gaisa mitrums, temperatūra, apgaismojums. Augi biežāk jālaista, jāpamiglo, jāvēdina telpas.

Rūpīgi jāpārbauda, vai nav uzmetušies

kaitēkļi (baltspārne, tīklērces un citi). Ja palicis kaut vai viens kaitēklis, tas siltajā un sausajā gaisā ātri vien savairošies. Vislabāk dažas dienas pirms nešanas istabā augus nomiglot ar kādu insekticīdu. Ja fuksijām apstākļu maiņas dēļ vairāk birst lapas, ziedi, tad tos vajag laikus savākt, jo nokritušie, vecie, sakaltušie ziedi un lapas ir laba mītne kaitēkļiem.

Dažkārt, ja salnas ir nelielas, fuksijas visu septembri labi jutīsies arī uz balkona, lodžijas, novietotas tuvāk logam vai sienai. Laistīšanu nedaudz samazina, jo gaisa temperatūra ir zemāka, bet mēslo tāpat kā vasarā — reizi nedēļā. Fuksijas laista ar mikstu ūdeni, mēslojumā ievēro noteiktu kalcija devu, lai neizmainītos augsnes skābums.

Kuru ķirbi ēst pirmo?

Ķirbju uzglabāšanas ilgums atkarīgs no to vākšanas laika, vai tie novākti rūpīgi un vai sasmēlušies pietiekami daudz saules.

Ķirbim jābūt ļoti nobriedušam — kad kātiņš ir stingrs, sāk pārkoksneties un tajā ar nagu nevar iespiest bedrīti, ķirbi droši var griezt nost. Labāk to darīt pilnā vai vecā mēnesī. Kaut gan ļoti nobriedušam ķirbim salna neskādē, labāk tos novākt jau pirms salnām.

Ķirbjus novieto mājas dienvidu pusē, uz balkona vai saulainākās palodes un apsaulo, nobriedina. Ķirbi ieteicams glabāt uz sāna, uz kura tas audzis dobē. Glabāšanas laikā nav ieteicams tos aiztikt.

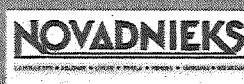
Vēlāk ķirbjus novieto vēsā vietā. Glabātiem siltumā uz skapja, ķirbjiem sāk dīgt sēklas un augļi bojājas.

✓ Visātrāk apēdami būtu sulu ķirbji. Kavbūzim ir salda sula, bet, tiklīdz sēklas sāk nobriest, garša īpašības pasliktinās. Rožu, meloņu un medus ķirbju uzglabāšanās ir atkarīga no to nobriešanas pakāpes. Tie var glabāties līdz martam, aprīlim, un tad arī šiem ķirbjiem garša īpašības sāk zūst.

✓ Līdz vēlam pavasarim un pat līdz nākamajai rāžai glabājas ķirbji, kuriem ir blīvs mikstums, maz sulas un stingra miza.

Diena, TV3 un draugiem.lv meklē

Latvijas lepnumu 2010!

Labas lietas notiek
=
Citadele

Rakstiet: latvijaspnumums@dienasmediji.lv, www.tv3.lv,
www.diena.lv, draugiem.lv vai Mūkusalas ielā 15, Rīga, LV-1004.

Kā šoruden veicas sēņojot?

Nina, Aglonas iedzīvotāja:

— Labi veicas, sēņu daudz pielasījām. Mūsu iecienītākās vietas ir turpat māju tuvumā — Aglonas apkārtnes mežos. Kad ir tāda izvēle, kādu šogad daba piedāvā, izvēlamies, protams, labākās — baravikas un apšu bekas. Nēmam arī nelielas sviesta beciņas. Gatavojot krājumus ziemai, izmantoju vienkāršāko variantu, izvāru sēnes, notecinu un pēc tam sasaldēju. Ar marinēšanu neaizraujos. Ar vīru bijām uzgājuši labas baraviku vietas, tik labas, ka guvumu vajadzēja ne baravikās, bet gan spaiņos skaitīt. Sen nav bijis tik labs sēņu gads.

Aina, Preiļu iedzīvotāja:

— Diemžēl pašai līdz šim tā arī nav gadījies brīvs brīdis sēņošanai. Taču bez sēnēm tomēr neesmu palikusi, man ir labi draugi, kuri paši sev salasa un arī manai tiesai.

Visi saka, sēnes esot varenas un ļoti daudz, varot nest mājās maisiem. Garšo visos variantos — ceptas, marinētas, sālītas. Tiesa, ģimenē sēņu mīļotāji esam tikai divi, es un dēls. Meitā neēd un tāpēc arī no krājumu gatavošanas procesa atturas. Ceru, ka vēl izdosies aizbraukt uz mežu, un tas noteikti būs Ančkinu pusē, kur sēnes ir visām gaumēm, gan baravikas, gan gailenes.

Broņislavs, Preiļu novada Pelēču pagasta iedzīvotājs:

— Man nav bijis laika sēnēs iet, visādi lauku darbi tagad darāmi. Bet sieva gan jau vairākas reizes paspējusi, ikreiz ar pilnu grozu mājās nāk.

Nekur tālu nav jāiet, turpat savā zemītē. Šogad jau zem katra krūma aug. Atnesa baravikas, šķiet, burciņas 30 jau samarinēja ziemai — ar eļļas piedevu, ar tomātiem un citādi. Vārdu sākot, tādā veidā, lai ziemā uzreiz būtu ēdamas ar karstiem vāriem kartupeļiem. Sālīt nesālam, jo tādās nav pārāk veselīgas.

Jānis, Preiļu novada Preiļu pagasta iedzīvotājs:

— Kā nu nelasis, šogad pilni meži, it īpaši baraviku. Tās jau šogad rēķina vezumiem. Cik trauku uz mežu līdzī paņēmts, tik arī pilnus mājās jānes. Ja ir azarts, var arī džemperu novilkt un pilnu piestūķēt. Ģimenē sēnes visiem garšo, vienīgi pret gailenēm esam vienaldzīgi, šķiet sīkstas un negaršīgas. Ziemai gatavojam sālītas. Ja kārtīgi izmērcē, sāļumu nemaz nejut, gandrīz kā svaigas sanāk. Dzīvojam pie meža netālu no Vārkavas novada robežas, šo sestdien un svētdien pilsētnieku tur bija pilns. Bet viņi jau nezina, kur istās sēņu vietas. Atstāj mašīnu ceļa malā un apskrien kādu riņķi turpat. A baravikas griežamas citur, tālāk no ceļa.

Antoņina, Preiļu iedzīvotāja:
— Man ļoti patīk sēņot, bet šogad, izskatās, palikšu bez sava vaļasprieka, jo man bija mugurkaula operācija. Tagad nevaru atļauties lielu slodzi. Tomēr bez sēnēm neesmu palikusi, eju uz tirgu un pārku. Izvēle laba, bet diemžēl daudz nopirkt nevaru atļauties. Burciņa gailēņu maksā 80 santīmus, bet neliela kaudzīte baraviku — latu. Agrāk savācāmies kopā ar draudzenēm un braucām sēņot, pārsvarā uz Vārkavas mežiem vai uz Gailīšiem. Ziniet, baravikas nevar pat salīdzināt ar kaut kādiem šampinjoniem, kas pilni ar nitrātiem un visādu kaitīgu ķīmiju.

L. Kirillova
Foto: A. Šņepsts

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBA

“Tās atmiņas, tās atmiņas vēl šodien sirdī man...”

Baltijas starptautiskās akadēmijas Rēzeknes filiāle uzsāk savu 10. jubilejas gadu un 2010. gada 25. septembrī plkst.17.00 aicinām uz Absolventu tikšanos.

Lidzi jāņem: labs noskaņojums, atmiņas, groziņš un 1 Ls dalības maksai.

Cerot uz atsaucību, filiāles administrācija.

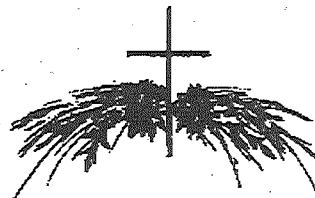
Sīkāka informācija un iepriekšēja pieteikšanās pa tālr.: 64624696,

64624135, 64624741;

Mob. tālr.: 26481642 (Ilona); 29804199 (Anna).

Kreditešana pret nekustamā īpašuma ķīlu.

Tālr. 25441183, 28609904.

Tev neziedēs vairs vizbulītes pirmās,
Ne meža rozēs savus ziedus vērs,
Pār tevi šalkos priedes sirmās
Un kapu bērzi zelta lapas bērs.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību un skumju brīdī esam kopā ar Aivaru Romulānu, TĒVU guldot zemes klēpī.
SIA “Līvānu mājas un logi” kolektīvs

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.

Labas cenas.

Tālr. 26142514, 20238990.

✓ PVC logi (6 kameru) par super cenu!
✓ Siltās ārdurvis tikai Ls 109.
Bezprocentu kredīts. Dāvanā moskītu tīkls.
Valmieras iela 2, Preiļi.
Tālr. 28673992.

Neaizmirstiet abonēt “NOVADNIEKU”!

Gribat būt veseli? Uz purvu — soļos marš!

Lieliska dabas velte cilvēkiem ir dzērvene — tumši sarkana, skāba un ilgi glabājama svaiga. Šo ogu pazīst pat tie, kuri ne redzēt nav redzējuši pašu augu un vietu, kur tas aug. Tātad, ja rudenī un ziemā, kad aiz katra stūra uzglūn nejauki vīrusi, gribat būt veseli, — dodieties uz purvu.

Vietējās, ne amerikānietes

Latvijā purvos uz ciņiem un pārpurvotos mežos sastopamas divas savvaļas dzērveņu sugas — sīkā dzērvene ar nelielām ogām (0,5 līdz 1 cm) un purva dzērvene ar lielākām ogām (1 līdz 1,8 cm). Taču pēdējā nebūt nav populārā liellopu dzērvene, kas pie mums ir ieviesta no Amerikas un kuras šķirnes un hibrīdi tiek arvien plašāk audzēti kā rūpnieciskā kultūra.

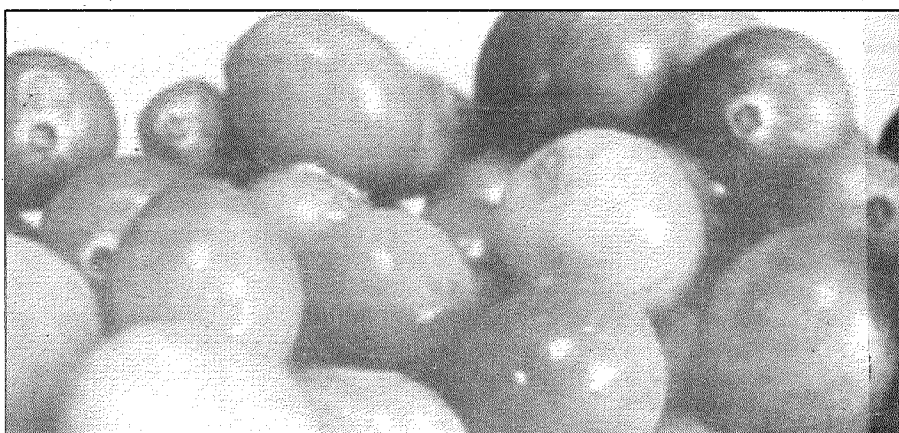
Dzērvene ir mūzjaļš puskrūms ar ložņājošu, līdz 75 cm garu pavedienuveida stumbru un tumšzaļām, spīdīgām lapām. Ziedi ir uz gariem ziednešiem, ar četrām rozainām vai iesārtām vainaglapām un atrodas viengadīgo dzinumu galotnēs. Tā kā auga stumbrs ar lapām parasti paslēpies sūnās un gandrīz nav redzams, rodas iespaids, ka ogas veidojas uz ciņa pašas par sevi.

Ir īstais laiks

Dzērvenes nogatavojas septembrī, un tās var saglabāt svaigas pat līdz nākamā gada vasarai. Protams, ogu vērtība tad jau būs krietni mazinājusies, taču krāsa un skābums, kuru dēļ tās visvairāk izmanto, gandrīz nemainās. Ilgo glabāšanas laiku garantē divas lietas — diezgan biežā miziņa, kas neļauj izzūt sulīgajam mikstumam, un augstais organisko skābju, arī benzoskābes saturs ogas mikstumā, kas to pasargā no bojāšanās.

Maldi par C vitamīna bagātību

Dzērvenes ir bagātas ar cukuriem, pektīnvielām, organiskajām skābēm — citronskābi, ābolskābi, benzoskābi —, arī miecvielām, flavonoīdiem, B grupas vitamīniem, kā arī minerālvielām — fosforu, dzelzi, kalciju, kāliju, varu, mangānu, sudrabu.

Uzskata, ka ogas ir bagātas ar askorbīnskābi (C vitamīnu). Taču tie, izrādās, ir maldi. Patiesībā askorbīnskābes tajās nav daudz, tikai 12 — 20 mg%, turklāt glabāšanas laikā tās saturs samazinās. Salīdzinājumam — sarkanajās jānogās askorbīnskābe ir 25 mg%, zemenēs pat 60 mg%.

Remdē, stimulē, pastiprina

Ogas lieto gan uzturā, gan ārstniecībā. Dzērveņu sula lieliski remdē slāpes, mazina drudzi, regulē skābju un sārmu līdzsvaru organismā. Tai ir pretiekaisuma, kuņģa sulas sekrēciju stimulējoša, aizkuņģa dziedzera un nieru darbību veicināšana, urīndzenošā, tonizējoša un pretmikrobu iedarbība.

Dzērveņu ogas, sulu tirā veidā, atšķaidītu ar ūdeni vai maisījumu ar citām sulām (biešu, burkānu, kartupeļu) lieto nieru slimību un hipertensijas ārstēšanai, asins sastāva uzlabošanai, organisma spēcīnāšanai, aterosklerozes novēršanai. Zināms arī, ka dzērveņu sula pastiprina antibiotisko vielu un sulfānilamīdu preparātu ārstniecisko efektu.

Taču ne visi var lietot dzērvenes. Tās nav ieteicamas kuņģa un divpadsmitpirkstu zarnas iekaisuma, čūlas, gastrīta gadījumā, ja ir paaugstināts skābes saturs kuņģī. Ārīgi dzērvenes lieto ādas mikstināšanai un tonizēšanai, kā arī galvas parazītu — utu un gnīdu — iznīdēšanai.

Uzglabāt — kaut vai stropā

Ogu uzglabāšanai ziemā ir daudz vienkāršu veidu. Tās var glabāt sausas vai

pārliet ar ūdeni. Vislabāk akas, avota, vāri, ar pievienotu cukuru, sāli, garšvielām. Var saldēt un pirms lietošanas atkausēt. Interesants ir kāds sens ogu glabāšanas paņēmiens. Tās liek tukšā bišu stropā, kur iekļāj sfagnu sūnu kārtu, saber sausas, tīras ogas, atkal pārsež ar sūnu slāni un sedziņu. Stropam uzliek jumtiņu un ziemā katrreiz paņem tik daudz ogu, cik vajag.

Daži derīgi padomi

Katrs zina, ka saaukstēšanās gadījumā pirmais līdzeklis ir dzērveņu morss vai svaigas ogas. Pat tad, ja nejutaties slimi, katru dienu ieteicams apēst mazliet svaigu dzērveņuogu. Tā teikt, visādam gadījumam un profilaksei.

✓ Lai stiprinātu imunitāti, sagatavojiet šādu maisījumu, kas derēs visai ģimenei. Izvāriet sīrupu no vienas glāzes ūdens un diviem kilogramiem cukura. Aplejiet ar šo sīrupu vienu kilogramu svaigu dzērveņu, vienu kilogramu sagrieztu ‘Antonovkas’ ābolu un divas glāzes samalcinātu valriekstu kodolu. Vāriet 30 minūtes un šo gardumu sapildiet burciņās. Ik rītu pirms brokastīm apēdiet pa vienai karotei šī ārstnieciskā ievārijuma, uzdzērot glāzi silta ūdens.

✓ Imunitāti labi stiprina arī šāds maisījums. Vienādā daudzumā ņem dzērvenes un medu, bet krietni mazāk — ķiplokus. Dzērvenes un ķiplokus samal, samaisa ar medu un glabā vēsumā. Katru dienu apēd divas līdz trīs tējkarotes maisījuma.

Izmantoti preses materiāli